

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84925,Korwin-Gosiewski-Jerzy-Stanislaw.html>
2021-12-09, 10:54

Korwin-Gosiewski Jerzy Stanisław

KORWIN-GOSIEWSKI Jerzy Stanisław (5 X 1886, Nadroże, Mazowsze – 20 V 1956, Montreal), elektryk, organizator przemysłu elektrotechnicznego. Syn Alojzego i Aleksandry z Cholewińskich.

Uczęszczał do gimnazjum w Łowiczu, z którego został wydalony za udział w strajku szkolnym. W 1909 ukończył wydział elektro-mechaniczny Technische Hochschule w Mittweidzie (Saksonia).

Po powrocie do Warszawy pracował do 1915 w firmie Siemens-Schuckert, która prowadziła w tym czasie większość robót energoelektrycznych w Polsce. W 1915–19 był dyrektorem technicznym kopalń węgla w Zagłębiu Donieckim na Ukrainie i zajmował się ich modernizacją i elektryfikacją. W 1919 wrócił do kraju i wstąpił, jako ochotnik, do WP. Był ranny w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Następnie z K. Sawickim prowadził Biuro Elektrotechniczne w Warszawie, z oddziałem w Poznaniu. Zajmował się projektowaniem i budową elektrowni przemysłowych i miejskich oraz elektryfikacją fabryk.

W 1927 K.-G. został dyrektorem fabryki w Żychlinie należącej do Polskich Zakładów Elektrycznych Brown Boveri SA w Warszawie. Zapoznał się wtedy z technologią produkcji i organizacją pracy wielu oddziałów firmy Brown Boveri na terenie Szwajcarii, Włoch, Niemiec oraz Francji i przyczynił się znacznie do rozwoju fabryki, którą wyposażono w ponad 100 obrabiarek różnego rodzaju, szlancownie, narzędziownię, nawijalnię, suszarnię, probiernię i biura techniczne.

W 1928 podjęto produkcję w nowo oddanej wielkiej hali fabrycznej o powierzchni 800 m² z wewnętrznymi środkami transportu. Rozbudowa parku maszynowego spowodowała konieczność zwiększenia mocy elektrowni do 890 KM, a

nadwyżkę energii elektrycznej sprzedawano. Wybudowano też własną bocznice kolejową. Fabryka w Żychlinie produkowała silniki trójfazowe o mocy od 20 do 200 KM, transformatory, maszyny prądu stałego, prądnice do oświetlania wagonów kolejowych, urządzenia rozdzielcze i różnego rodzaju przyrządy. Jako pierwsza w Polsce zaczęła produkcję silników tramwajowych prądu stałego oraz urządzeń sterujących. Przy produkcji stosowano najnowsze metody obróbki, według szwajcarskiego systemu pasowań, co zapewniało zamienność części i dokładność wykonania. Produkcja silników elektrycznych wzrosła z 14 sztuk w 1923 do 1056 w 1928, a ich ogólna moc wynosiła odpowiednio 330 kW i 33 900 kW. Kryzys gospodarczy spowodował w 1931–33 zamknięcie fabryki. Powtórne uruchomienie zakładu nastąpiło pod nazwą Zakłady Elektromechaniczne Rohn-Zieliński SA licencja Brown Boveri. Głównymi odbiorcami wyrobów był przemysł papierniczy, włókienniczy, chemiczny i górnictwo, a także przemysł okrętowo-morski. Produkcja wtedy szybko wzrosła, zwłaszcza wytwórczość silników elektrycznych o dużej mocy, która osiągnęła w 1935 426 sztuk o mocy 46 054 kW. Zakład wyprodukował m.in. silnik główny do okrętu podwodnego dla marynarki wojennej. Fabryka wygrała także przetarg na dostawę transformatorów dla odcinka Mościce–Starachowice pierwszej w Polsce linii wysokiego napięcia na trasie Rożnów–Warszawa.

W 1935 K.-G. został dyrektorem i członkiem zarządu Zakładów „Elektro” SA w Łaziskach Górnych. Elektrownia tych zakładów, o mocy 87 100 kW, była wówczas największym w Polsce producentem energii elektrycznej i zasilala nie tylko własne fabryki elektrochemiczne, lecz także inne zakłady przemysłowe Górnego Śląska.

We IX 1939 K.-G. wyjechał przez Węgry do Francji, a następnie do Wielkiej Brytanii, gdzie w 1940 został doradcą rządu polskiego w Londynie. Potem pracował w Aluminium Company of Canada w Montrealu, w przedsiębiorstwie George S. May International Co., był głównym inżynierem produkcji w firmie Fairchild Aircraft Ltd. w Longueuil (Quebec) oraz doradcą technicznym firmy H.V. Lea w Ottawie. Od 1945 pracował w firmie Devoe Electric Switch Co. w Montrealu, gdzie w 1952 został generalnym dyrektorem, a w 1954

wiceprezydentem.

K.-G. od 1909 był członkiem Stow. Techników w Warszawie, należał do Polskiego Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych (1931). W 1937 wchodził w skład delegacji polskiej na Międzynarodową Konferencję Wielkich Sieci Elektrycznych (CIGRÉ) w Paryżu. Był członkiem zwyczajnym Związku Elektrowni Polskich. Na emigracji założył Stow. Polskich Inżynierów w Kanadzie i został jego pierwszym prezesem; należał także do Engineering Institute of Canada.

K.-G. był autorem kilku artykułów, m.in. o przemyśle maszynowo-elektrycznym w „Przeglądzie Elektrotechnicznym” (1929). Został odznaczony Medalem Niepodległości.

SBTP (J. Lubiowski).

J. Piłatowicz: *Kapitał obcy w elektroenergetyce polskiej XX-lecia międzywojennego*, „Prace Instytutu Nauk Ekonomiczno-Społecznych Politechniki Warszawskiej”, 1979, z. 24; tegoż: *Brown Boveri i ASEA w przemyśle elektrotechnicznym Polski międzywojennej*, [w:] *Inżynierowie polscy w XIX i XX wieku*, t. 5, Warszawa 1997, s. 7-58.

Andrzej J. Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)